

Posudek vedoucího bakalářské práce:

Klára Branišová, Valečovští z Valečova, 69 ns.

Práce o rozsahu 69 stran textu se skládá z úvodu (s. 1–5), šesti kapitol: První Valečovští (s. 6–15), Valečovští z Valečova ve víru husitské revoluce (s. 16–24), Vaněk Valečovský z Kněžmosta a z Opočna (s. 25–45), Poslední Valečovští (s. 46–49), Pečetě, erb a jeho recepcce (s. 50–52) a Prezentace hradu Valečov (s. 53–60), závěru (s. 61–63) a seznamu pramenů a literatury (s. 64–69). Práci je doplněna o rejstřík a celkem 53 příloh (genealogické tabulky, heraldické přílohy, mapy, fotografie písemných dokumentů, pečetí, hradu, jeho expozice atd.). Poznámkový aparát umístěný pod čarou sestává celkem ze 171 poznámek.

Práce Kláry Branišové na první pohled vyniká pečlivostí, důsledností a smyslem pro detail, což jsou základní předpoklady jakéhokoli kvalitního historického výzkumu a uvažování. České dějiny přitom ještě nabízejí dostatek šlechtických rodů a osobností, jejichž podrobnější zpracování může vést k prohloubení našeho pohledu na dobovou sociální a politickou praxi. Valečovští bezesporu zanechali nesmazatelnou stopu jak v událostech husitské revoluce, tak v poděbradské době. Je zajímavé sledovat jejich dlouhodobé a hluboké vazby k okolním vladyckým rodům a zvláště k rodu pánů z Poděbrad.

Práci lze pochopitelně také některé věci vytknout, a to zejména v rovině širšího kontextu českých dějin. Poněkud důkladněji mohla být představena užitá metodologie a pečlivěji proveden rozbor pramenů. Chválím ovšem, že autorka neulpěla na úrovni edic a snažila se je konfrontovat s originály. Přesto bych autorce doporučil ještě méně spoléhat na tradované závěry odborné literatury a vše bezezbytku promýšlet výhradně na základě dochovaných pramenů (např. ověřit, proč se většina historiků domnívala(á), že jako první ze dvou bratří z Valečova působících v letech husitské revoluce zemřel Bernard, proč klášter propuštění vdovy a sirotek z Valečova do roku 1441, resp. 1442 atd.). V práci není zcela jasně nastíněno pozadí dobové šlechtické titulatury (k tomu srov. práce Josefa Macka či Roberta Novotného), přitom na základě autorkou sebraných materiálů vidíme, jak se právě v titulatuře odráželo aktuální postavení příslušníků rodu (*nobilis vir dominus, famosus vir, armiger, cliens, dominus, statečný rytíř*). Upozorňuji, že se (jak autorka uvádí

na s. 80) oslovení „*slovutným statečným bratři*“ dostalo Valečovským od Jana Žižky již v roce 1423. Bylo by tak zajímavé uvažovat nad hypotézou jejich nedávného pasování, přičemž se ve slově „slovutný“ mohla konzervovat starší tradice řadící je do vrstev služebné šlechty. Dále by bylo vhodné ještě důkladněji rozkrýt personální, politické, mocenské aj. vazby Valečovských (zejména Vaňka) v poděbradské době, analyzovat nově i prameny vzešlé z činnosti jeho úřadu pro jednotlivá města království, což je vhodný úkol pro případnou magisterskou práci. Zdá se, že role Vaňka z Valečova v městské politice Jiřího z Poděbrad byla zcela klíčová již před nástupem do úřadu královského podkomoří, čímž se jeho biografie stává zásadním příspěvkem pro poznání politických mechanismů fungování země v letech interregna a v počátcích poděbradské monarchie. Již z této práce jsou ovšem skvěle zřejmé způsoby a strategie nejbližšího okruhu Jiřího z Poděbrad, přestože v interpretační rovině narážím na určitá zjednodušení či ukvapené generalizace.

Z dílčích připomínek lze autorce máloco vytknout. Po formální stránce je práce dotažena téměř k dokonalosti. Jen na několika místech vykazuje text dílčí stylistické nepřesnosti. Na s. 13 měla být konkretizována papežská listina poskytující odpuštění hříchů. Na s. 17 postrádám pramen dokládající přítomnost Valečovských v Žižkově vojsku zkraje roku 1422. Na s. 30 se nejednalo o „královskou radu starších“, ale jen o královskou radu. Na s. 34 postrádám jasný pramenný podklad pro domněnku o Vaňkově pasování na rytíře (k datu 29. 9. 1457). Na s. 47 není přesvědčivě pramenně podložena hypotéza o zatajení Vaňkovy druhé závěti Samuelem z Hrádku. Na s. 54 bych uvítal interpretaci erbů z dochovaných kachlových kamen. V prezentační části na s. 59 by bylo vhodné uvažovat nad otázkou současných majitelů Valečova a okolních hradů, což je bezpochyby nutným východiskem pro návrhy možné těsnější institucionální spolupráce. Na s. 60 doporučuji konkretizovat možnosti financování inovací hradní expozice.

Závěr: Precizně vypracované a spolehlivé práci přinášející komplexní pohled na dějiny rodu Valečovských lze vytýkat jen dílčí drobné nedostatky. Práce je z velké části objevná a přináší nová fakta využitelná pro další výzkum dějin české pozdně středověké šlechty.

Práci proto k obhajobě plně **doporučuji**.

V Kutné Hoře dne 6. června 2016

.....
PhDr. Zdeněk Beran, Ph.D.